



NACZELNA RADA ADWOKACKA
ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. +48 22 505 25 00, + 48 22 505 25 01, fax +48 22 505 25 08
e-mail: nra@nra.pl www.adwokatura.pl

UCHWAŁA NR 23/2011
Naczelnej Rady Adwokackiej
z dnia 18 czerwca 2011 r.

w sprawie udziału adwokatów polskich w Powstaniach Śląskich

W 2011 roku mija 90. rocznica III Powstania Śląskiego. Z tej okazji szczególnego podkreślenia wymaga aktywny udział adwokatów polskich w samym Powstaniu oraz przy tworzeniu władz Górnego Śląska.

Na skutek niesłychanego terroru antypolskiego 18 sierpnia 1920 r. wybuchło powstanie śląskie. Dowództwo objął Wojciech Korfanty.

Tak jak poprzednie, również i to powstanie nie było na rękę ani władzom warszawskim ani też władzom alianckim. Toteż kiedy rozwiązano zniechęconą niemiecką policję bezpieczeństwa (Sicherheits-polizei), w jej miejsce władze alianckie powołały do życia policję plebiscytową (Abstimmungspolizei „Apo”), do której weszli również Polacy, a z terenu plebiscytowego usunięto znaczną część napływowej ludności niemieckiej, przy równoczesnym utworzeniu polsko-niemieckiej komisji do czuwania nad utrzymaniem ładu i porządku. W tej sytuacji Wojciech Korfanty wezwał powstańców do zaprzestania walki i zakończenia powstania.

Wyniki plebiscytu na Górnym Śląsku z dnia 20 marca 1921 r. były niezadowolające dla obu stron, zaś propozycje aliantów różniły się odnośnie wielkości przyznania Polsce części Górnego Śląska. Jedna z nich zakładała przyznanie Polsce jedynie powiatów pszczyńskiego i rybnickiego.

W obawie przed niekorzystnym rozwiązaniem Wojciech Korfanty wydał 1 maja 1921 r. rozkaz o proklamowaniu strajku generalnego, zaś 3 maja 1921 r. rozkaz rozpoczęcia III Powstania Śląskiego, którego został dyktatorem.

I tym razem rząd polski był przeciwny powstaniu. Powstanie tym razem było dobrze zorganizowane i stanowiło zupełne zaskoczenie dla Niemców. Toteż w kilka dni powstańcy



NACZELNA RADA ADWOKACKA

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. +48 22 505 25 00, + 48 22 505 25 01, fax +48 22 505 25 08
e-mail: nra@nra.pl www.adwokatura.pl

opanowali teren aż po Odrę: na wschód od Raciborza, wzdłuż jej biegu aż po Gogolin, a następnie w kierunku północnym od Kamienia Śląskiego po Stare Olesno, Gorzów Śląski i Praszkę.

Z chwilą wybuchu III Powstania Śląskiego Wojciech Korfanty zrzekł się funkcji Komisarza Plebiscytowego, a Komisariat Plebiscytowy przekształcił w Wydział Wykonawczy Naczelnej Władzy na Górnym Śląsku, powołując do niego przedstawicieli poszczególnych stronnictw politycznych i związków zawodowych. Szefem Sądu Polowego przy Naczelnej Komendzie Wojsk Powstańczych mianowany został Jan Mainka, zaś Władysław Borth szefem sądów polowych Grupy Wschód. Po pewnym czasie Korfanty powierzył mu stanowisko naczelnika Wydziału Prezydialnego Naczelnej władzy, gdyż tu Władysław Borth był mu bardziej potrzebny. Naczelnej Władzy podlegała też Naczelna Komenda Wojsk Powstańczych.

Alianci stanowczo sprzeciwili się wkraczaniu powstańców do większych miast przemysłowych. Według założeń Wojciecha Korfanteo, III Powstanie Śląskie było demonstracją woli ludności polskiej na Górnym Śląsku, było demonstracją jej siły oraz determinacji, 21 maja 1921 r. Niemcy rozpoczęli ofensywę w kierunku Góry Św. Anny z docelowym przebieciem się do okręgu przemysłowego. Dalsza ofensywa Niemców została jednak wstrzymana dzięki zdecydowanemu stanowisku Międzysojuszniczej Komisji Rządzącej.

Walk zaprzestano, a dzięki interwencji tej Komisji dnia 25 czerwca 1921 r. podpisany został układ, na mocy którego, w dniach od 28 czerwca do 5 lipca 1921 r., teren plebiscytowy opuściły tak wojska powstańcze, jak i oddziały niemieckie. Zanim to nastąpiło wojska alianckie rozdzieliły walczące między sobą strony.

Czynny udział w powstaniach śląskich brali także adwokaci: Brunon Kudera, Jan Mainka, Jan Mildner, Józef Witczak, Tadeusz Karczewski, Józef Maskuliński, Stanisław Szkudlarz.

Celem zajęcia się losem zdemobilizowanych powstańców, losem uchodźców oraz przygotowaniem nowej kadry urzędniczej dla polskiej części Górnego Śląska i przyszłego Województwa Śląskiego, z inicjatywy Władysława Bortha w miejsce Naczelnej Władzy powstała Naczelna Rada Ludowa na Górnym Śląsku. W jej skład weszli przedstawiciele poszczególnych ugrupowań i stronnictw politycznych. Wśród nich adwokaci: Władysław Borth, dr Włodzimierz Dąbrowski, Paweł Kempka, Stanisław Kobyliński, Franciszek Lerch, Karol Ogórek, Konstanty Wolny. Ci oraz inni adwokaci, zaangażowani w sprawę przyłączenia Górnego Śląska do Polski, rzetelnie zasłużyli sobie na wdzięczną pamięć społeczeństwa, stanowiąc dla wszystkich adwokatów wzór państwowego i prospołecznego zaangażowania.



NACZELNA RADA ADWOKACKA

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. +48 22 505 25 00, + 48 22 505 25 01, fax +48 22 505 25 08
e-mail: nra@nra.pl www.adwokatura.pl



Adw. Brunon Kudera



Adw. Kazimierz Czaplą



Adw. Stanisław Kobyliński



Godło Województwa Śląskiego

Prezes
Naczelnej Rady Adwokackiej
(*Andrzej Zwara*)
adw. Andrzej Zwara